

Písomný výstup pedagogického klubu

1. Prioritná os	Vzdelávanie
2. Špecifický cieľ	1.2.1 Zvýšiť kvalitu odborného vzdelávania a prípravy reflektujúc potreby trhu práce
3. Prijímateľ	Stredná odborná škola strojnícka, ul. Športová 1326, Kysucké Nové Mesto
4. Názov projektu	Zvyšovanie kompetencií žiakov v Strednej odbornej škole strojníckej.
5. Kód projektu ITMS2014+	312011ACC2
6. Názov pedagogického klubu	Pedagogický klub čitateľskej gramotnosti a kritického myslenia – prierezové témy.
7. Meno koordinátora pedagogického klubu	Mgr. Edita Kormanová
8. Školský polrok	01.02.2022-30.06.2022
9. Odkaz na webové sídlo zverejnenia písomného výstupu	https://www.sossknm.sk/

10.

Úvod

Čitateľská gramotnosť predstavuje porozumenie, aplikovanie a posudzovanie textu za účelom dosiahnutia cieľov jedinca, rozšírenie jeho znalosti a potenciálu a aktívnu účasť v spoločnosti. Vychádzajúc z odporúčania Strategického rámca Európskej spolupráce vo vzdelávaní a odbornej príprave (ET 2020) sme zostavili plán rozvoja čitateľskej gramotnosti a kritického myslenia ako prierezovej témy.

Plán pedagogického klubu bol zostavený aj na základe skúseností európskych SOŠ, ktoré odporúča ET 2020:

- Tréning porozumenia informatívnych textov
- Tréning čitateľských stratégií,
- rozvoj metakognície,
- špirálovitý nácvik -3S,
- Aplikácia autentických didaktických situácií v rozvoji čitateľskej gramotnosti a kritického myslenia, a ďalšie.

Pedagogický klub čitateľskej gramotnosti a kritického myslenia – prierezové témy je vytvorený pedagogickými zamestnancami, ktorí zastupujú vzdelávacie oblasti platného ISCED 3A, 3C ako napr.: matematika a práca s informáciami, jazyk a komunikácia, človek a príroda, človek a spoločnosť a tiež pedagogickými zamestnancami vyučujúcimi odborné predmety.

Klub bude fungovať počas školských rokov, od septembra 2020 do januára 2023 (spolu 25 mesiacov) a jeho udržateľnosť vychádza z koncepcie nového modelu SOŠ v Systéme duálneho vzdelávania, ktorého súčasťou sú „riešiteľské rady“ tímov pre predmetné vzdelávacie oblasti.

Spôsob organizácie: stretnutia 2 krát do mesiaca. Dĺžka jedného stretnutia: 3 hodiny.

Varianta klubu: pedagogický klub s výstupmi.

Zameranie pedagogického klubu:

Pedagogický klub sa bude zameriavať na rozvoj čitateľskej gramotnosti a kritického myslenia v rámci vzdelávacích oblastí, ako prierezovej témy.

Cieľom realizácie aktivít pedagogického klubu je zvýšenie odborných kompetencií pedagogických zamestnancov pre ďalšie zvyšovanie úrovne čitateľskej gramotnosti a kritického myslenia žiakov naprieč vzdelávaním.

Čitateľská gramotnosť je dôležitou schopnosťou žiaka a nevyhnutným predpokladom pre ďalší osobnostný a profesijný rast žiaka.

Žiak s primeranou úrovňou čitateľskej gramotnosti dokáže:

- Hľadať súvislosti medzi javmi,
- Pýtať sa a hľadať odpovede,
- Vytvárať vizuálne a iné, zmyslové predstavy (myslieť abstraktne),
- Vytvárať hodnotiace posúdenia,
- Identifikovať najdôležitejšie myšlienky v texte (kriticky myslieť),
- Vytvárať syntézu poznania.

Ďalšie činnosti, ktoré sú realizované v rámci pedagogického klubu:

- Tvorba Best Practice,
- Prieskumno-analytická a tvorivá činnosť týkajúca sa výchovy a vzdelávania a vedúca k zlepšeniu a identifikácii OPS,
- Výmena skúseností pri aplikácii moderných vyučovacích metód,
- Výmena skúseností v oblasti medzi-predmetových vzťahov,
- Tvorba inovatívnych didaktických materiálov,
- Diskusné posedia a štúdium odbornej literatúry,
- Identifikovanie problémov v rozvoji čitateľskej gramotnosti žiakov a možné riešenia

Stručná anotácia

Pedagogický klub čitateľskej gramotnosti a kritického myslenia- prierezové témy sa zaoberal nasledujúcimi témami:

- tvorba a zdieľanie Best Practice,
- organizačné formy vzdelávania a ich vplyv na rozvoj čitateľskej gramotnosti žiakov,
- OPS a ich prezentácia,
- projektová vyučovacia metóda a jej vplyv na rozvoj čitateľskej gramotnosti žiakov,
- didaktický nápadník,
- Práca s odbornou literatúrou, diskusné posedenia k preštudovanej literatúre.

Kľúčové slová

Čitateľská gramotnosť, kritické myslenie, metódy, inovácie, Best Practice, analýza.

Zámer a priblíženie témy písomného výstupu

Zámerom nášho výstupu je popísať aktivity zrealizované učiteľmi, členmi pedagogického klubu na zasadnutiach pedagogického klubu čitateľskej gramotnosti a kritického myslenia – prierezové témy.

Priblíženie témy:

Počas zasadnutí pedagogického klubu sme sa zaoberali spôsobmi, ako zvýšiť čitateľskú gramotnosť žiakov, s ktorou úzko súvisí schopnosť kriticky myslieť a vyhodnocovať informácie a ich zdroje, čítať s porozumením a vytvárať si vlastný názor podložený správnou argumentáciou. Prvým krokom k týmto podporným opatreniam je jasné vyjadrovanie. Ak sú nejaké tvrdenia (výrok) či otázka nejasné, nezrozumiteľné, nemožno posúdiť, do akej miery sú informácie presné, vecné, závažné atď., t. j. nemožno hovoriť o intelektuálnych štandardoch práce s textom. Spoločne sme hľadali metódy, ktoré by podčiarkli túto súčasť kritického myslenia a zdieľali názory na projektovú metódu, aktivizujúce metódy a pod. Vzdelávanie nemôže byť orientované na osvojovanie si veľkého množstva faktov, ktoré sú smerované len na ukladanie vedomostí do krátkodobej pamäte žiakov. Osvojovaným vedomostiam chýba často ukotvenosť v širších súvislostiach a ich vzťah k životným zručnostiam a skúsenostiam. Väčšina doterajších výziev a čiastkových aktivít na posilnenie čitateľskej gramotnosti, hodnotového vzdelávania, podpory kritického myslenia, prírodovedného vzdelávania, podpory digitálnych zručností priamo súvisí do akej miery žiaci prijímajú daný text v súvislostiach.

Jadro:

Popis témy/problém

Stále platí, že čitateľská gramotnosť má pre ďalšie vzdelávanie zásadný význam a odráža sa ďalej v kompetenciách človeka. Bez schopnosti a zručnosti pracovať s informáciami v texte, čítať

s porozumením akýkoľvek text by sa človek nedopracoval k poznatkom. Mnoho žiakov má nedostatky v čítaní s porozumením a s informačnou gramotnosťou. Tento fakt sa na vyučovacích hodinách prejavuje najmä pri samostatnej práci žiakov s textom, pri práci s problémovými úlohami, v ktorých majú žiaci problém nájsť kľúčové pojmy a porozumieť zadaniu úlohy.

Záver:

Zhrnutia a odporúčania pre činnosť pedagogických zamestnancov

Počas zasadnutí pedagogického klubu sme pracovali s odbornou literatúrou, zdieľali sme skúsenosti, ktoré máme k jednotlivým témam podľa plánu činností.

Ukážky z niekoľkých OPS, ktoré boli prezentované počas zasadnutí:

Projekt tvorivého písania – integrovaná výučba SJL-ANJ

Tvorivé písanie, je komplexnou metódou učenia sa. Podľa Friedricha Nietzscheho sa môžeme učiť môžeme len cez kreativitu. Táto pozícia je podporovaná pedagogickou literatúrou: Nietzsche vlastne predpovedal príchod pedagogického konstruktivismu, v rámci ktorého si žiak tvorí vlastný obraz prezentovaných vedomostí, svoju vlastnú perspektívu na vec.

Ideálne ale je, ak tieto vedomosti aj spracuje, a formát eseje umožňuje žiakovi svoje poznatky spracovávať aktívne cez všetkých 6 stupňov Bloomovej taxonómie. Inšpiračná a klarifikačná práca obyčajne prebieha u žiaka doma, keď pracuje s článkami alebo odbornými zdrojmi. Pri tvorbe výskumu prechádza žiak okamžite na úroveň 4- analýza, keďže musí analyzovať a pochopiť základné a relevantné myšlienky z odbornej literatúry alebo napríklad aj z prípadovej štúdie alebo dátovej databázy—podľa zamerania vedného odboru.

Potom, ako žiak získa dostatočné množstvo informácií, ktoré môže spracovať pomocou pestrej palety metód, musí k týmto informáciám zaujať postoj, porovnať jednotlivé prvky, plusy a mínusy a pod.

Pri rozvoji komunikačných spôsobilostí píšeme eseje na každodenné témy z oblasti rozvoja kritického myslenia, ako sú napríklad:

- Is it possible to have a life without social media at this time?
- Does fashion help us to define and show who we are and what we do?
- Are printed books better than e-readers? Why?

Žiak pracuje s odbornou literatúrou, článkami na internete, tvorí vlastný výskum napríklad pomocou metódy Opisného výskumu, INSERT značiek, asociačnej pojmovej.

Do tejto fázy práce žiakov skupinovo uvádza učiteľ na vyučovaní a odpovedá na prípadné otázky.

Je teda potrebné prvotné ale zároveň veľmi jednoduché zaškolenie do metód práce s odbornými zdrojmi, na predmetnej úrovni ide najmä o schopnosť vytiahnuť a spracovať základné informácie z krátkeho A2 článku, ktoré sa dajú najst' napríklad na stránke British Councilu. Môžeme počas tejto fázy zobrať žiakov do IKT učebne a spoločne vyskúšať vyhľadávanie relevantných

článkov/zdrojov. Ide vlastne o destilačnú ale aj o perspiračnú a syntetickú fázu—kategorizácia kreatívneho procesu je nesmierne náročná z dôvodov spomenutých v kapitole o kognitívnej mobilite.

Zároveň platí, že tvorba výskumu a štúdiom zdrojov nie sú striktné súčasť kreatívneho písania, ale povyšujú ho na informované kreatívne písanie. Ak to pedagóg uzná za vhodné, žiaci môžu rovno prejsť do 5 úrovne Blomovej taxonómie, čerpať z ich skúsenosti a z pamäti a napísať svoj názor/kritické zamyslenie.

Odporúčame vo vyššej miere zapracovať tvorivé písanie do obsahového štandardu.

OPS – ukážka práce s textom (štrukturovaný text)

1. Zaujímavá veta

Na začiatok napíš vetu, ktorá čitateľa zaujme. Môže byť aj šokujúca ale musí byť slušná.

2. Kontext

Napíš, o čom budeš písať, stačí 1 alebo 2 vetami.

3. Téza

Skús zhrnúť hlavnú myšlienku celej svojej práce do jednej vety. Táto jedna veta by mala vystihovať všetko o čom budeš písať.

4. Zámer

Tu môžeš napísať trochu viac o danej téme. Musíš tu napísať aké argumenty budeš mať v jadre textu. Ak máš 2, spomeň oba v takom poradí, v akom za sebou nasledujú v jadre. Napríklad 1. klady sociálnych sietí a 2. zápory sociálnych sietí.

5. Premostenie

Teraz napíš jednu vetu ktorou uvedieš prvý argument

JADRO

1. Navodenie témy- úvodná veta

Napíš jednu vetu, ktorou uvedieš svoj prvý argument (odstavec). Napíš, prečo ťa tento text zaujíma.

2. Tvorba argumentu

Napíš čo ideš citovať (aký úryvok prepíšeš do textu)

3. Tvorba argumentu

Citácia – Citácia je, keď niečo prepíšeš presne zo zdroja, z ktorého si čerpal. Citáciu musíš označiť (napísať, z akej knižky si čerpal/čerpala) a nesmieš ich mať priveľa, 2/3 z celého textu v eseji by mali byť tvoje slová.

4. Tvorba argumentu

Teraz napíš jednu-dve vety o úryvku, ktorý si citoval. Prečo sa ti páči? Prečo sa ti nepáči? Hovorí o plusoch nejakej veci? Hovorí v neprospech nejakej veci?

5. Napíš na záver jednu vetu, ktorá bude slúžiť ako premostenie do ďalšieho argumentu.

Môžeš napríklad povedať čo bude v texte ďalej. Jeden argument rovná sa jeden odstavec. Ak máš 2 argumenty tak máš v jadre 2 odstavce. Každý odstavec môže mať napríklad 5 viet.

ZÁVER

1. Naznač, že sme prišli na záver

Napíš 1 alebo 2 vety o tom, čo už po prečítaní tvojej práce vieme. Ak si analyzoval knihu, tak napíš jej celý názov a napíš znova aj meno a priezvisko autora.

2. Zopakuj všetky argumenty (odstavce v jadre)

Napíš na každý argument jednu vetu, ktorou zopakuješ o čom si v tomto argumente písal. Napíš tieto vety v poradí, v ktorom nasledovali v jadre.

3. Záver

Napíš jednu poslednú vetu- môžeš odpísať prvú vetu (úplne na začiatku v úvode) a len túto vetu upraviť pomocou vedomostí, ktoré si získal/získala vďaka práci na tejto úlohe.

OPS z didaktického nápadníka

V praxi sa často stretávame s problémom žiackej inaktivity. Žiaci nechcú komunikovať, stáva sa, že nevedia zdieľať ich návrh na riešenie, nechcú brainstormovať a zdieľať ich nápady. V niektorých prípadoch nemajú dostatočné sebavedomie, niekedy nevedia, ako na to. Našou úlohou pri rozvoji čitateľskej gramotnosti je aj podporovať kognitívnu mobilitu žiakov a rozvíjať ich schopnosti generovať nápady.

Asociačné metódy fungujú na princípoch psychologického asocianizmu. Ako jedna z hlavných teórií kreativity je asociačná teória v harmónii s teóriou kognitívnej mobility. Tento prístup tvrdí, že myšlienky sú v našej mysli asociované s inými myšlienkami a myslenie je jednoducho proces pohybu od jednej myšlienky k druhej. Nápady z podvedomia môžu byť vytiahnuté do vedomia pomocou techník voľnej asociácie. Podľa asociačnej školy sú kreatívni ľudia tí jednotlivci, ktorí pri hľadaní riešenia nejakého problému nedávajú len na okamžité a povrchné asociácie, ale idú do hĺbky, premýšľajú dlhšie, hľadajú nezvyčajnejšie, komplexnejšie a kvalitnejšie asociácie, ktoré potom využívajú na inovatívne riešenie problému. A sú to práve tieto hlbšie asociácie ktoré stoja za kreatívnymi výstupmi. Kreatívny jednotlivec tiež dokáže rozoznať prepojenie medzi pojmami, ktoré nie sú medzi sebou na prvý pohľad prepojené. V konečnom dôsledku sa odborníci zhodujú, že kreativita je schopnosť premýšľať nad viacerými vecami naraz a vytvoriť z nich nové, inovatívne kombinácie.

Jedným z riešení, ktoré implementujem v mojej pedagogickej praxi je napríklad metóda asociačného Clusteringu III, ktorý operuje v súlade s kognitivistickým prístupom k učeniu.

Osvedčila sa mi tiež asociačná myšlienková mapa, známa je napríklad kolážová „cut-up“ metóda Davida Bowieho. Metóda je vhodná vo svojej originálnej podobe pre individuálnu aj skupinovú prácu.

Nakoľko získané OPS, ktoré sme zdieľali a prezentovali na zasadnutiach sú cenným zdrojom ďalšej tvorivej práce a inšpirácie, odporúčame pokračovať v práci pedagogického klubu aj v ďalšom školskom roku.

11. Vypracoval (meno, priezvisko)	Mgr. Edita Kormanová
12. Dátum	30.06.2022
13. Podpis	
14. Schválil (meno, priezvisko)	Mgr. Ing. Ondrej Holienčík

15. Dátum	
16. Podpis	